ફૂલદાની તે વળી કોઈનો જીવ લે?

એક વાર મહારાજ કૃષ્ણદેવરાયે રાજ્યનો સ્થાપનાદિવસ ધામધૂમથી ઊજવ્યો. અનેક રાજ્યના રાજાઓ વિજયનગર પધાર્યા.

બધાએ મહારાજ કૃષ્ણદેવરાયને જાતજાતની નાનીમોટી ભેટ આપી. એમાં કાચની સુંદર ચાર ફૂલદાનીઓ પણ હતી. ચારે ફૂલદાનીઓ પર ઝીણી ઝીણી સરસ મજાની નકશી હતી. રાજાને આ ફૂલદાનીઓ ખૂબ ગમી ગઈ.

આ ફૂલદાનીઓની સંભાળ રાખવા માટે રાજાએ એક ખાસ સેવક નીમ્યો. એનું નામ રામસિંહ. એ ફૂલદાનીઓને રામસિંહ પોતાના જીવથીય વધારે જાળવતો. વારંવાર એ ફૂલદાનીઓને ઘસી ઘસીને સાફ કરતો.

જ્યારે જુઓ ત્યારે એ ફૂલદાનીઓ જાણે હાલ જ ખરીદી હોય તેવી નવીનક્કોર ચકચકતી દેખાતી, એક વાર હંમેશની જેમ રામસિંહ ફૂલદાની સાફ કરતો હતો ત્યાં ક્યાંકથી ઓચિંતી એક બિલાડી કૂદી ને રામસિંહના હાથમાંથી ફૂલદાની પડી ને ફૂટી ગઈ.

એની ખબર તરત રાજા સુધી પહોંચી ગઈ.

રાજા તો કાળઝાળ ગુસ્સે થઈ ગયા.

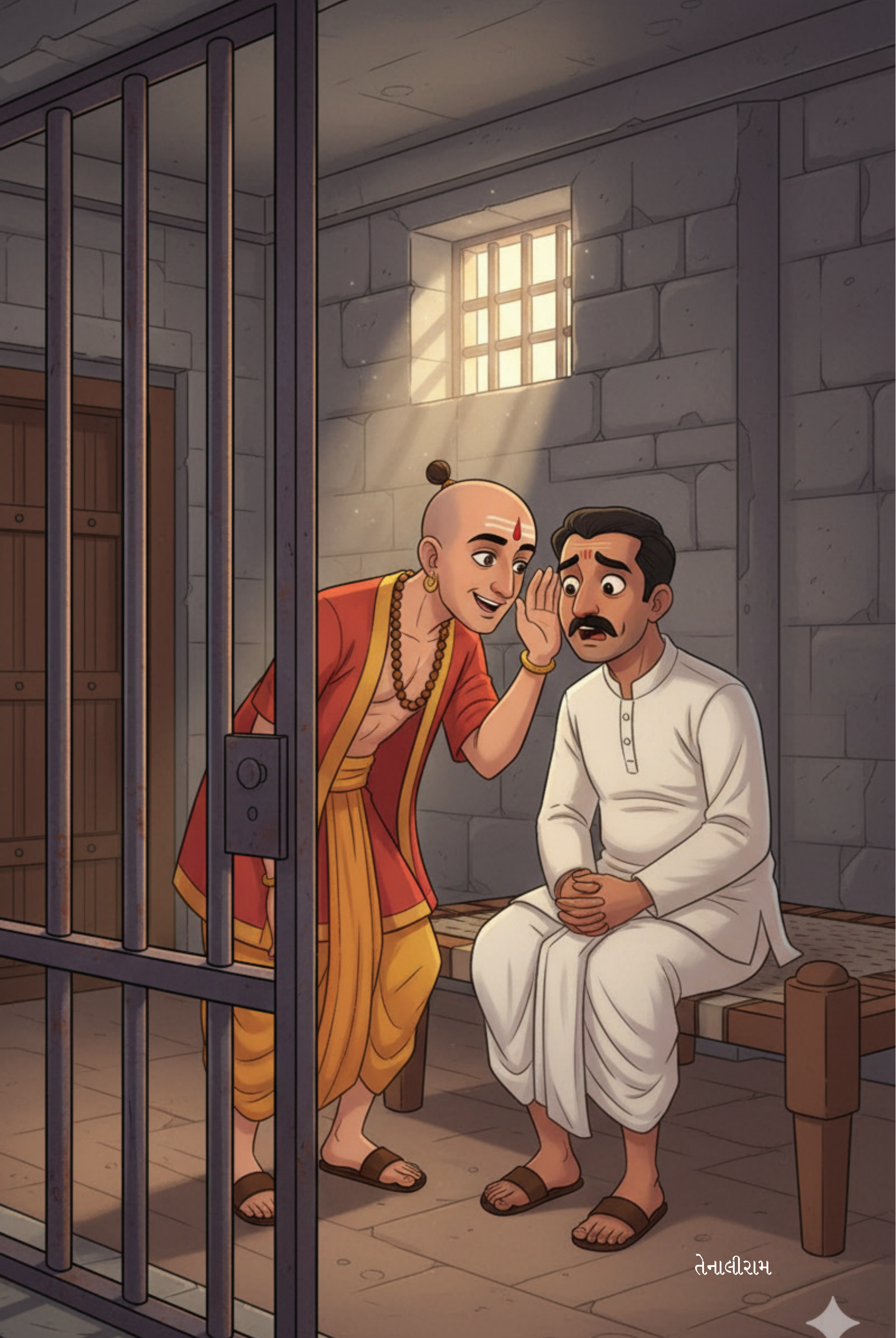
તેનાલીરામ

તરત એમણે હુકમ કર્યો: "રામસિંહને કેદમાં નાખો ને બે દિવસ પછી એને ફાંસીએ લટકાવી દો."

તેનાલીરામ એ વખતે ત્યાં હાજર હતા.

તે બોલ્યા : "મહારાજ, માફ કરો. પણ આટલી નાની વાત માટે આવડી મોટી સજા...?"

પણ ત્યારે રાજા ખૂબ જ ગુસ્સામાં હતા. બોલ્યા: "આ બાબતમાં મારે કોઈનીય સલાહ નથી સાંભળવી. મેં જે સજા ફરમાવી તે ફરમાવી."

એ વખતે રાજા ખૂબ જ ગુસ્સામાં હતા આથી તેનાલીરામ ચૂપ રહ્યા. પણ એમણે નક્કી કર્યું: ગમે તે થાય, પણ નિર્દોષ રામસિંહનો જીવ બચાવવો.

ગમે તેવી મુશ્કેલી હોય, તેનાલીરામ રસ્તો કાઢ્યા વગર થોડા રહે?

તેનાલીરામ રામસિંહને મળવા જેલમાં ગયા. રામસિંહના કાનમાં એમણે કંઈક કહ્યું. રામસિંહે હકારમાં ડોકું ધુણાવ્યું.

ફાંસીનો દિવસ આવ્યો. ફાંસીનો માંચડો ગોઠવાયો. રામસિંહને મરતાં પહેલાં એની છેલ્લી ઇચ્છા પૂછવામાં આવી.

રામસિંહ બોલ્યો: "એક ફૂલદાની તો મારા હાથે ફૂટી ગઈ, પણ ફાંસીએ ચડતાં પહેલાં બાકીની ત્રણ ફૂલદાનીઓને હું મહારાજની હાજરીમાં જોવા ઇચ્છું છું."

ફૂલદાની તે વળી કોઈનો જીવ લે?

તેનાલીરામ

એ ત્રણ ફૂલદાનીઓ જોવા માટે રામસિંહને મહેલમાં લાવવામાં આવ્યો.

એ વખતે તેનાલીરામ પણ ત્યાં હાજર હતા. ફૂલદાનીઓને જોતાં જ રામસિંહે ડાબા હાથે જોરથી ઝાપટ મારી ને ત્રણે ફૂલદાનીઓ નીચે પટકાઈ - ખણંગ્... ખણંગ્... ખણંગ્... ત્રણે ફૂલદાનીઓ ફૂટી ગઈ.

આ જોઈ રાજાના ડોળા ક્રોધથી ફાટી ગયા. તેઓ જોરથી બરાડ્યા : "આ તેં શું કર્યું મૂરખ? બાકીની ત્રણ ફૂલદાનીઓ આમ તોડી નાખવાથી તને શું મળ્યું?"

રામસિંહ શાંતિથી બોલ્યોઃ "ત્રણ માણસોનું જીવન...!"

રાજા ચૂપ! ગુસ્સે થઈને પણ તેઓ ફાંસી કરતાં વધારે સજા કંઈ કરી શકવાના હતા?

રાજાને સમજાયું, રામસિંહે ખરેખર ત્રણ માણસોની જિંદગી બચાવી.

રાજાને પોતાની ભૂલ સમજાઈ. એમણે રામસિંહની ફાંસીની સજા માફ કરી. પછી રામસિંહને પૂછ્યું : "બોલ, તને આમ કરવાની સલાહ કોણે આપેલી?"

રામસિંહ હાથ જોડીને ઊભો હતો. એણે તેનાલીરામ સામે જોયું. તેનાલીરામ મરકમરક મલકાતા હતા. રાજાએ તેનાલીરામનો ખૂબ ખૂબ આભાર માન્યો.